

Урок 16. УРОК РОЗВИТКУ ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ. СКЛАДАННЯ ТЕКСТУ-ОПISУ ЗА ЗМІСТОМ МАЛЮНКА

Дата _____

Клас _____

Мета: вчити учнів складати текст-опис з елементами зовнішності людини за змістом малюнка; збагачувати активний словник; викликати бажання передавати свої враження влучними образними виразами; розвивати зв'язне мовлення, творче мислення, увагу, спостережливість; виховувати любов до рідного слова.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

— Для того, щоб час пройшов немарно, починаємо плідно працювати, дотримуючи девізу уроку.

Душу і серце в роботу вкладаю,
Кожну хвилину в труді бережу!

II. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ ТА МЕТИ УРОКУ

— А вкладати свою душу і серце нам сьогодні потрібно у роботу над складанням тексту з елементами опису зовнішності людини за змістом малюнка.

— Якщо ви будете уважно слухати вірш-пояснення, то зможете сказати, як називаються такі твори в мистецтві.

III. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ПОНЯТТЯМ «ПОРТРЕТ»

Якщо бачиш: на картині
Намальована людина —
Балерина чи шахтар,
Льотчик, лікар, генерал,
Може дівчинка маленька

Чи бабусенька старенька,
В повний зріст, а може й ні,
В профіль, фас чи на коні,
В русі, сидячи, з букетом, —
Знай, що все це є... (*портретом*).

— Отже, зробіть висновок про поняття «портрет».

— Художники під час створення портрету певної особи досягають не тільки зовнішньої схожості, але й намагаються передати внутрішній світ людини: її почуття, емоції.

Гра «Впізнай за описом»

Учитель читає твори-мініатюри з елементами опису зовнішності людини, зображеної на одному з портретів, а учні намагаються знайти серед портретів той, якому відповідає поданий опис.

- Ця людина має мужній вигляд. Очі спокійні, погляд упевнений. Рідке сиве волосся гладко зачесане назад, повні вуста, відкриті, немов щось говорять. Увесь вигляд цієї людини одразу дисциплінує.
- У цієї людини дуже добре і приємне обличчя: великі карі очі, ніжний рум'янець на щоках, обличчя округле, вуст ледь торкається посмішка, а на плечі спадає розкішне чорне волосся.
 - А що саме допомогло вам впізнати портрет кожної людини?
 - Отже, художнє слово має таку саму силу, як фарби і пензель у руках художника.

IV. РОБОТА З МОВНИМ МАТЕРІАЛОМ

1. «Працюймо разом!»

— Прочитайте текст.

...На початку жовтня ледве помітною лісовою стежкою, яка звивалася між старезних дубів, ішла дівчинка років тринадцяти. На ній була картата новенька кофтина, синя спідниця й біла хустинка, як терен-цвіт. І ця хустинка різко відтіняла чорні брови дівчинки, її засмагле обличчя й світлі очі. Такі

світлі й зелені, що в темряві вони, мабуть, блимали, як світлячки. Її кругле ніжне підборіддя схоже було на яблуко, а припечений сонцем кирпатенький ніс скидався на жовту лісову грушку, яка вистигла проти сонця аж на верхівці дерева.

Дівчинка несла книжки й зошити. Вона поверталася додому зі школи. Йшла вона легким безшумним кроком, наче пливла над стежкою, і тільки іноді під її черевиками стиха хрускала суха гілочка або жолудь. (За О. Копиленко)

— Чи можна цей текст назвати розповіддю? Чому?

— Які слова допомогли вам уявити зовнішність дівчинки?

Висновок. Такі тексти називають текстами-описами. Описати людину за допомогою слів означає надати їй словесний портрет.

2. Робота за малюнком вправи

— Кого ви бачите на передньому плані малюнка?

— Спробуйте описати її.

— На що потрібно звернути увагу, описуючи дівчинку? (Обличчя, волосся, ніс, очі, одяг)

3. Робота в «Зошиті з розвитку писемного мовлення»

4. Фізкультхвилинка

Хто там, хто там вже втомився

І наліво похилився?

Треба всім нам разом встати,

Фізкультпаузу почати.

Руки вгору, руки в боки

І зроби чотири кроки.

Руки вгору, руки вниз,

На сусіда подивись.

І тихесенько сідай,

Працювати починай.

5. Самостійне написання твору (робота в зошиті)

6. Самоперевірка робіт

7. Колективне слухання та редагування кількох учнівських робіт

V. ПІДСУМОК УРОКУ

— Що цікавого дізналися на уроці?

— Що навчилися робити?

— У чому зазнали труднощів?